

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 35. 878/2014/5. szám

A Kúria Dr. Erdei Gyula ügyvéd (**cím**) által képviselt **Felperes** (**cím**) felperesnek Dr. ... jogtanácsos (**cím**) által képviselt Magyar Államkincstár (1054 Budapest, Hold utca 4.) alperes ellen támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. szeptember 8. napján kelt 5.K.27.090/2014/6. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 7. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tartott tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.090/2014/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felperes testvérével közösen 2001. június 12. napján megvásárolta a ... szám alatti, 48 m² területű társasházi lakást, mely ingatlanon a felperes és testvére $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányban szerzett tulajdonjogot. Az ingatlanon a felperes édesanyjának holtig tartó haszonélvezeti joga áll fenn.

2009-ben a felperes megvásárolni kívánta a ... szám alatti 58 m²-es lakást, ezért az OTP Bank Nyrt.-től ingatlanalapú hitelt igényelt és a lakás vásárlásához állami támogatást is igénybe vett. Az ehhez szükséges adatlapon 2009. május 18-án akként nyilatkozott, hogy „önálló lakással, lakás állandó használati jogával” nem rendelkezik. A felperes 900.000 forint állami támogatásban részesült.

A Magyar Államkincstár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) 2013. december 20. napján kelt 29701-04/2013. számú határozatában elrendelte a felvett közvetlen támogatás és kamatainak visszafizetését, ezért a felperest 1.120.463 forint megfizetésére kötelezte. Határozatának

indokolásában az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a felperes a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001.(I.31.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 2.§ (2) bekezdése alapján jogosulatlanul vette igénybe a lakás vásárlásához a támogatást, tekintettel arra, hogy annak igénylésekor lakástulajdonnal rendelkezett. A jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszaigénylésével kapcsolatban a Kormányrendelet 18.§ (15) bekezdésére utalt.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2014. február 12. napján kelt 2397/1/2014. számú határozatában az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A felperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel rámutatott arra, hogy a Kormányrendelet 2.§ (2) és (4) bekezdésének rendelkezései egyértelművé teszik azt a jogalkotó szándékot, mely kizárja azt az igénylőt a jogosultak köréből, aki adásvétel útján megszerzett lakástulajdonnal rendelkezik. Hangsúlyozta, hogy a lakáscélú támogatás célja és rendeltetése az, hogy azokat segítse, akik még nem rendelkeznek lakásigényük kielégítésére szolgáló lakástulajdonnal.

Az eljáró elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában idézte a Kormányrendelet 2.§ (2) és (4) bekezdéseiben foglaltakat, megállapítva, hogy a felperes alaptalanul kifogásolta a közigazgatási határozatok törvényességét, tekintettel arra, hogy a támogatás igénybevételekor másik ingatlanban $\frac{1}{2}$ arányú tulajdonnal rendelkezett - bár haszonélvezeti joggal terhelten -, ehhez a tulajdonrészhez adásvétel útján jutott hozzá, így nem volt jogosult a támogatás igénylésére. A bíróság álláspontja szerint a Kormányrendelet egyértelműen meghatározza azokat az eseteket, amikor a támogatás igénybe vehető úgy is, hogy az igénylő tulajdonjoggal rendelkezik egy másik ingatlan vonatkozásában. A felperes esete azonban a jogszabályban nevesített kivételek körébe nem tartozik. Mindezek alapján a jogosulatlanul felvett lakáscélú állami támogatás visszafizetésére kötelezést a Kormányrendelet 18.§ (15) bekezdése alapján jogszerűnek ítélte.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmével egyező, jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, azaz annak megállapítását, hogy a támogatási összeg visszafizetésére nem köteles. A felperes felülvizsgálati kérelmében az ítéleti tényállást nem vitatta, ugyanakkor nem értett egyet a Kormányrendelet 2.§ (2) bekezdésének ítéleti értelmezésével. Hivatkozott arra, hogy a Kormányrendelet helyes értelmezése során a bíróság nem tekinthetett volna el lakástulajdon fogalmának a 253/1997.(XII.20.) Kormányrendelet (továbbiakban: OTÉK) szerinti meghatározásától, továbbá attól sem, hogy az alperesi jogértelmezésnek nincsen jogszabályi alapja. Álláspontja szerint az sem világos, hogy határozat a lakástulajdon, illetőleg a lakáshasználati jog fogalmának értelmezése kapcsán

miért hivatkozott a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvényben foglaltakra. E körben hiányolta az elsőfokú bíróság ítéleti állásfoglalását. Az állandó lakáshasználati jog kapcsán a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 157.§ (2) bekezdésére hivatkozott, és a jogalkotói célt is figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy a Kormányrendelet állandó lakáshasználati jogként meghatározott kizáró feltétele az ő esetében nem teljesült. E vonatkozásban is sérelmezte az ítéleti megállapítás hiányát. Utalt arra, hogy a Kormányrendelet preambulumban közvetített jogalkotói cél alapján ő is „más, arra rászorultak” igénylőnek minősül, így jogosult a támogatásra. E körben is hiányolta az ítéleti állásfoglalást. Hivatkozott arra, hogy a pénzügyi intézménynél kitöltött adatlap önálló lakástulajdonra vonatkozó része tekintetében jóhiszeműen járt el, önálló lakástulajdonnal nem rendelkezik, tekintettel arra, hogy haszonélvezettel terhelt a lakás ½ tulajdoni illetősége illeti meg. Ezért sérelmezte, hogy a bíróság a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1.§ (4) bekezdésében meghatározott eljárási alapelv érvényesülését nem vizsgálta, e körben a hatóság jogsértését nem állapította meg. A felperes álláspontja szerint a bíróságnak az Alaptörvény 28. cikkére is figyelemmel kellett volna lennie, és a Kormányrendelet preambulumban szabályozott célokat is szem előtt tartva kellett volna a 2.§ (2), illetőleg (4) bekezdésében megfogalmazott rendelkezéseket értelmeznie. E körben is hiányolta az ítélet indokainak kifejtését. Mindezek alapján állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Kormányrendelet 1.§ (5) bekezdésében, 2.§ (2) bekezdésében foglaltakat, a régi Ptk. 157.§ (2) bekezdésében foglaltakat, illetőleg a Ket. 1.§ (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221.§-ában írtakat, mivel az ítélet számos kereseti hivatkozása tekintetében döntést és indokolást nem tartalmaz, ugyanakkor a kifejtettek tekintetében pedig ellentétes a vonatkozó jogszabályokban megtestesülő jogalkotói céllal, illetőleg az Alaptörvény rendelkezéseivel sem áll összhangban.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy a felperes keresetében lényegében az alperes jogértelmezését vitatta, felülvizsgálati kérelmében pedig azt a jogerős ítéletet támadja, amely indokát adta annak, hogy miért nem alapos a kereset és miért megalapozott az alperesi határozat. Az alperes a határozatában kifejtett, illetőleg az elsőfokú eljárásban képviselt jogi álláspontját fenntartva állította, hogy a határozata megfelel a Kormányrendelet 2.§ (2) és (4) bekezdéseiben foglaltaknak, mert a felperes nem volt jogosult a támogatásra.

A Kúria a jogerős ítélet törvényességét a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást - a felperes által sem vitatottan - helyesen állapította meg, az elvégzett jogértelmezése pedig megfelelt a vonatkozó jogszabályoknak és szabályozási elveknek. Bár az elsőfokú bíróság számos - az ügy érdemi megítélését nem befolyásoló - felperesi hivatkozás elvetéséről nem adott számot, ezáltal e körben ítélete sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221.§ (1) bekezdésében foglaltakat, a Kúria úgy ítélte meg, hogy az ügy érdemét érintő helyes ítéleti állásfoglalása miatt az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs jogi indok.

A lakáscélú állami támogatások nyújtása az ex gratia jellegű juttatások körébe eső olyan jellegű állami segítség, amely az ország gazdasági teljesítő képességéhez szabott és a kormány által meghatározott jogosulti kör számára biztosítható. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az ex gratia jellegű juttatások jellemzője az, hogy „a jogalkotó nem jogi igényeket elégít ki, hanem méltányosságból juttat javakat” (775/B/2009. AB határozat, ABH 2010, 2125, 2128.). Figyelemmel arra, hogy „nincs senkinek joga arra, hogy egy ex gratia juttatás meghatározott formájában részesüljön” [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, ABH 1991, 58, 62.], a jogalkotót „széles körű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti körnek, mind a juttatás mértékének és egyéb feltételeinek a meghatározása tekintetében, a megkülönböztetés korlátja a pozitív diszkrimináció elvi határa: az egyenlő méltóságú személyként való kezelés feltétlen betartása, illetve az Alkotmányban [Alaptörvényben] megfogalmazott alapjogok meg nem sértése [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, ABH 1991, 58, 62.; 922/B/2000. AB határozat, ABH 2001, 1444, 1452.]” (775/B/2009. AB határozat, ABH 2010, 2125, 2128.).

A Kúria álláspontja szerint a juttatás feltételeinek rögzítésére került sor a Kormányrendelet 2.§-ában, ahol a jogalkotó a jogosulti kört és ezzel együtt a juttatási feltételeket pontosan körülírta általános és kivételes szabályok felállításával. E tételes rendelkezés az Alaptörvény 28. cikke alapján nem tágítható és ezáltal a bíróság által nem vonható el a jogalkotótól az a mérlegelési jog, hogy maga döntsön az odaítélés feltételeiről.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján helyesen és indokoltan döntött, amikor a Kormányrendelet 2.§ (2) és (4) bekezdésben foglalt rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálta és nem vette figyelembe, hogy a hitelintézet adatlapja milyen tartalommal tette fel a jogosultsági feltételt érintő kérdést.

A felperes nem vitatta, hogy az állami támogatás igénylésekor adásvétel útján egy lakásingatlanban $\frac{1}{2}$ tulajdoni illetőséggel rendelkezett. A fennálló tényhelyzet kizárta a felperest a

jogosulti körből, mert a Kormányrendelet 2.§ (2) bekezdés ügyben releváns rendelkezése szerint lakás vásárláshoz közvetlen támogatás akkor igényelhető, ha az igénylőnek nincs lakástulajdona, a felperes pedig rendelkezett lakástulajdonnal. E tényen nem változtat, hogy a tulajdoni illetősége nem volt 100%, csupán 50%, és az sem - külön rendelkezés hiányában -, hogy az ingatlanon az édesanyjának állt fenn haszonélvezeti joga. Lakástulajdonnal való rendelkezés pontos értelmezését segíti a Kormányrendelet 2.§ (4) bekezdése, mely a kivételeket sorakoztatja fel. E rendelkezéseket áttekintve egyértelmű, hogy a felperes a jogosulti körbe nem vonható, még akkor sem, ha a Ptk. 157.§-a szerint az ingatlan használata nem őt, hanem édesanyját illeti. Ezt a rászorultsági körülményt a jogalkotó értékelhette volna, de ezt nem tette, mivel a 2.§ (2) bekezdés nem együttes, hanem vagylagos feltételeket rögzít.

A felperes azon hivatkozása, hogy az OTÉK-nak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény felhatalmazásán nyugvó előírásait kellett volna jelen ügyben érvényesíteni a Kormányrendelet 1.§ (5) bekezdése szerint, minden alapot nélkülöz, mert nem építészeti-szakmai szempontú vizsgálatra, minősítésre volt szükség.

A felperes jóhiszeműsége jelen ügyben nem kérdőjeleződött meg, de nem is releváns, mivel a támogatás visszakövetelésének nem feltétele az igénylő tudatállapotának (jó- vagy rosszhiszeműségének) vizsgálata. A jogosulatlan igénylés objektív jogkövetkezményét a Kormányrendelet 18.§ (15) bekezdése tartalmazza, mely alól a jóhiszeműen eljáró/eljárni köteles hatóság sem adhat felmentést. A Kormányrendelet 18.§ (15) bekezdését nem írhatja felül a Ket. 1.§ (4) bekezdése, mivel az előbbi anyagi jogi jogkövetkezmény, az utóbbi pedig eljárási alapelv.

A fentiek szerint a Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét alaptalannak találta, ezért a keresetet elutasító jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes pervesztességére folytán és személyes költségmentessége ellenére köteles az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése és 86.§ (3) bekezdése alapján, melynek összegét a Kúria a kifejtett jogi munka arányában a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapított meg.

A felperes személyes költségmentességére tekintettel a felülvizsgálati eljárásban felmerült, az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. szeptember 9.

***Dr. Tóth Kincső s.k. tanácselnök, előadó bíró,
Dr. Rothermel Erika s.k. bíró, Dr. Buzinkay Zoltán s.k. bíró***